Negyedik évfolyam 1875. 24-ik szám. Gyulán junius 13-án.

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
Békés-Csabán, kastély utcza 8-ik szám.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz **Békés-Csabára** czimzendők, és legfeljebb minden csötörtökig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **ZSILINSZKY MIHÁLY.**

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve	5 frt	— kr.
Háromnegyed évre	3 „	75 „
Félévre	2 „	50 „
Évnegyedre . . .	1 „	25 „

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési dijak:

Egy 4 hasábos petitsor	5 kr.
Kétszeri közlésnél . . .	4 „
Háromszori közlésnél . .	3 „

Többszöri hirdetéseknél engedmény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyilt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvétetnek: **B.-Gyulán** Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — **B.-Csabán** a nyomdában. — **Budapesten** Haasenstein és Vogler, — **Bécsben** Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

A házi ipar érdekében.

A haza fővárosában nemrég a házi ipar érdekebeu figyelemre méltó és nagy fontosságú kezdeményezés történt. Nagy fontosságunak tartjuk pedig e mozgalmat azért, mert az ország népzömének fölrázását, munkára ösztönzését, s akként boldogitását tűzte feladatául. Sehol a világon nincs annyira indikálva a házi ipar meghonositása, mint nálunk, hol a nép legnagyobb része mezőgazdasággal foglalkozván az év nehány hónapján keresztül ugyszólván csak a magasabb nemzetgazdászat, hanem az erkölcsiség szempontjából is igen sok hátránnyal bir. Mert az ember munkára van teremtve. Munka nélkül, tétlenül senkisem élhet. Mindenki foglalkozik, mindenki tesz valamit, vagy legalább kellene tennie, csak az a baj, hogy igen sokan roszat tesznek — unalomból, vagy butaságból. Aránylag igen kevés azoknak a száma, kik gonoszságból tennének roszat. A házi ipar meghonositása mely Svajczban, Belgiumban és Svédországban a nép jólétének egyik főfaktorát képezi, éppen azt akarja, hogy nálunk is a népnek a téli hónapokban alkalmas foglalkozása legyen; hogy visszatartsa a henyélőket a káros unalomtól és kihágástól; hogy a nép ne legyen kitéve egészen a természet szeszélyeinek, hanem hogy hasznos és üditő állandó foglalkozás mellett biztositva legyen mindennapi kenyere, s a munka megkedvellése mellett izlését is nemesitse.

Ily nemes gondolatoktól indittatva állott össze nehány jeles hazánkfia, hogy azokból, kiket a magyar nép java érdekel, egy egyesületet alakitsanak a házi ipar életbe léptetésére.

Az egylet meg is alakult, hivatalnokait és központi valasztmányát megválasztotta, ez utóbbi következő felhivást bocsátotta közre:

„Athatva azon meggyőződéstől, hogy közgazdasági viszonyaink, népünk közmivelődése s egyáltalában hazánk anyagi és erkölcsi ereje csak akkor fog annyira emelkedni, amennyire annak emelkedése önálló állami létünknek teljes biztositást nyujthat, ha hazánkban is, mint más kulturállamokban, a belterjes mezőgazdaság mellett egy minden irányban kifejlett és nemcsak önmagában, de a mezőgazdaságra való visszahatásban is üdvös eredményű iparral fogunk birni; sajnálattal tapasztaljuk, hogy az iparos tevékenységnek alapfeltétele: t. i. az iparos munkára való hajlam és képzettség hazánkban nagy mérvben hiányzik. Ennek egyik legsajnosabb bizonyitékát képezi azon tény, hogy a mezőgazdasági foglalkozás mellett fennmaradt holt idő, mely más népeknél házi iparosság által igen nevezetes kereseti forrássá vált, nálunk tétlen eltöltetik. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a házi ipar fejlesztése valamint az ezt megelőző s vele folyton karöltve járó ipari szakoktatás terjesztése és népünk legnagyobb részének ma egyáltalán nem értékesitett holt idejének hasznositása által, hazánk nemzetgazdasága mellett nagy lendületet nyerne, sőt erősen él bennünk annak hite is, hogy a nemzet csakis az iparosság utján vezettethetnek a közművelődés azon magasabb europai fokáig, melyet kizárólag földmivelőkből álló nemzet eddigelé még sohasem tudott elérni, és munkája termeszeténél fogva jövőre sem fog elérhetni.

E szempontokból kiindulva és tekintettel a legutóbbi időben a felső megyékben már megindult igen nevezetes mozgalomra, szándékunk számos és tekintélyes szaktérfiak közreműködése mellett egy az ipari tevékenység fejlesztésére, különösen pedig a házi ipar terjesztésére célzó központi egyesületet alakitani, mely feladatául tüzné ki:

1. A mellékfoglalkozásként üzött házi ipar érdekében a) a tanműhelyeket felállitani, melyekben a nép bizonyos házilag üzhető iparágban a lehető leggyakorlatibb módon kiképeztetik; b) a házi ipar fejlődését, elméleti és gyakorlati iskolázás és vándortanitók alkalmazása által előmozditani; c) a házi ipar terjesztésére vállalkozó egyének kiképeztetéséről gondoskodni.

2, A főfoglalkozásként mesterségben üzött ipar érdekében: d) szorosabb értelemben vett szakiskoláknak és intézeteknek létesitését ugy a fővárosban mint a vidéken lehetőleg előmozditani. Az egylet ezeken kivül ugy a házi ipar mint a foglalkozásként üzött ipar érdekében arra fog törekedni, hogy az iparosokat a földolgozandó anyag beszerzésében, valamint a termelvényeknek elárusitása körül a szükséghez és lehetőséghez kepest támogassa, ugyszintén, hogy folyó v. röpiratok és ipari tankönyvek kiadása által az ipari szakottatást elősegitse Közvetlen működésének tere Budapest főváros és Pestmegye, valamint a netán csatlakozni kivánó közelebb vidék volna: közvetve azonban kiterjedne a magyar korona egész területére, amennyiben az ország minden vidékén, hol ezt a viszonyok és körülmények megengedik s hol a közérdekeltség a támogatást biztositja, ugyanily egyletek alakulását előfogná mozditani, illetőleg létező egyleteknek, valamint egyéneknek az egylet céljaira irányzott törekvését anyagilag és erkölcsileg támogatná és közvetitő szolgálatát fölajánlaná.“

Ime ez volna az a fölhivás, melyre t. közönségünk becses figyelmét felhivni kötelességünknek ismertük, mert valóban elérkezettnek látjuk az időt, midőn az országos bajok elháritásáról vállvetett munkával kell gondoskodnunk. Talán nem csalódunk, ha merjük reméllení, miszerint Békés vármegyében is fog alakulni ez irányban egy fiókegylet, mely hivatva lesz e szép eszmének megvalósitására. Melegen óhajtjuk, hogy ugy legyen. A házi ipar meghonositásában ismét egy gyönyörü tér nyilik főurainknak a tevékenységre. Csak rajta: kövessék b. Sennyei Pál példáját, aki a házi iparegyesület élére állva, ernyedetlenül működik annak elterjesztésében!

— **Folyó hó 7-én** megyei rendkivüli közgyülés tartatott, melynek két tárgya volt: az országgyülést egybehivó királyi leirat, s a megyei épületek kijavitására szükséges pénzerő megszavazása. Vitára egyik sem adott alkalmat, s igy a közgyülés csakhamar véget ért. A határozatok a következők: a királyi leirat örvendetes tudomásul vétetett, s további törvényszerü eljárás végett a megyei központi választmánynak kiadatott. A megyei épületek kijavitására a megye ez idei költségvetésében 1527 frtot irányzott elö, a belügyminiszter azonban csak 600 frtot állapitott meg, minél fogva az utóbbi összegen felül még szükséges 927 frt a házi tartalékpénztár azon jövedelméből fog fedeztetni, a melyek a haszonbérbe kiadott megyei épületekből a tartalékpénztárba folynak be. Mielött azonban a kijavitások foganatba vétetnének, az épületek ujabbi szakértői megvizsgálása fog megejtetni.

Tagositás és legelö elkülönzésröl

K.-Ladány juniushó 10-én 1875.

Hol tények szólanak, ott az irott szó fölöslegés. Ily beszélő tény a tagositott birtok. Számokkal, kétszer kettő négygyel bizonyitja, hogy hat, nyolcz, tizannyi jövedelmet hoz, mint a szét darabolt, rendetlen hosszu szalagokra foszlott föld.

Okszerü gazdálkodás, kellő idö- és munka felosztás csak tagositott s mintegy kertté idomitott birtokon lehetséges. Példa erre minden oly helység határa, mely a tagositás és legelö elkülönzés áldásait már élvezi.

Hazánk nagyobb része azonban még nélkülözi ezen áldást hozó intézményt. Több millió hold föld hever parlagon, ugy az állam, mint a honpolgároknak legnagyobb kárára, mely csak tagositás után leend termö és virágzó. — A szétszórt s a darabok távolsága miatt alig mivelhető

TÁRCZA.

Egy vig plebános életéböl.

(Jóizü visszaemlékezések, hanem mégis, az elmult jó napok után, banatos sohajokkal spekelt elbeszélése egy vedlett harangozónak, kit neveznek: Buty. Maty. ba-nak és Vén Sasnak.)

(Folytatás.)

Nagy emberség tudó lévén, mindenkit megbecsült, s még engem is mindig teljes czimem és rangom szerint megtitulált, soha sem is feledem el ezt a szép mondását, melylyel egy ebéd után megtisztelt engemet: „látod tisztelt vagy mi haszna Matyi fiam! mi az én életfilozófiám, a mi engem egészen meg tud békéltetni sorsommal, — nagyon kevésböl áll az, és igen egyszerü, ugy hogy te is izibe megtanulhatod azt a „Domine“ asine! ha tudniillik elgondolom hány nállamnál hány jobb és munkásabb embertársamnak, — ki családapa is nincs enyije sem mint nekem, nagyon boldognak tarthatom magamat sorsomban. — Azért ne is nézzünk mindég csak előre hanem tekintsünk néha-néha hátra is, mert akkor nem fogunk irigykedni azon kevés szerencsésebbekre, kiket előttünk látunk, hanem azt is látva, mennyivel többen vannak hátul azok, kik szegényebbek mint mi, bizony nagy okot találunk a megelégedésre és hálára: hogy igy vagyunk — azután mosolyogva tevé hozzá: külömben én akkor sem tudnék kétségbe esni s nem is akasztanám fel magamat, ha nem lenne kenyerem, hanem ennék zsemlét vagy kiflit, hiszen erre a biblia tanit minden jó lelket, midőn mondja: hogy nem csak kenyérrel él az ember!

Hogy jó nagy feje volt a szentem kis Benedeknek, azt már kis korában csodálva okumláltam, de hogy mi lehet benne? abból semmit sem láthattam. — Ezt felfedezhetni csak később lehetett szerencsétlensége egy tót nemzetü piarista professorának Árva vármegyében, hova német szóra adták; ez ugyanis csakhamar felismerte e kincset s lelkesedésre kiábálta az iskolába: na! nizzitek ezt a strumfacius nebulót, sem in nem lattam sem az in apjájám nem látotta ilyet suha: ez a fiu suha se nem tanulja semmit — és még sem tudja semmit!

Ezután pedig elkezdte a baculussal atyailag sarkantyúzni, hogy tanuljon minél többet, hogy az ő dialectusa szerént, minél kevesebbet tudjon.

De a mi agyafurt diákunk ezt replicazta vissza az érzékeny — nem annyira egyenesen a szivre, — mint közvetlenebbül a test mas megnevezhetlen részére ható atyai duplicára: Kérem Páter professor ur! én azt hallottam, hogy sok ember megbolondult már a sok tanulás miatt, de a ki mértéket tartott benne, annak nem lett semmi baja; — aztán meg professor ur is gyakran mondta: hogy a mértékletesség szép és üdvös erény, és szivünkre is kötötte, hogy azt mindenben gyakorolnunk szükség, én pedig szófogadó tanitványa akartam lenni ebben is.

Ott vagyunk tehát már iskolai pályájánál Benczénknek, a hol az ő jelesebb viselt dolgai kezdődtek, melyek jelezték: hogy Kurucz legény, fránya hadnagy lesz belöle, s hinnünk engedték azt is: hogyha kiforrja magát, mint az uj bor szokta tenni, — még ember is lehet belöle a talpán, mikor állni, és nem ülni fog.

Elérkezvén az első grata vakáczió, haza érkezett legénykénk is a kedves otthonba, de nem jött haza vele együtt ágynemüje is, részint mert nem volt lába, a min magától jöhetett volna, részint azért is, mert nem pakolták fel a kocsira, de fökönt azért is nem jöhetett, mert eladta a kis gazdája a zsidónak; — és ez volt az első pénzkeresménye életében! — Bizonyára jó jele jövendöbeni élelmességének, melyért azonban majd hogy nem a bőrével vagy legalább is az inge természetes bélésével nem fizette meg otthon a jövedelmi adót.

Ugyanis a kedves mama gondos szemei észre vévén a merényletet, azt oly föben járónak találta, hogy gyengének érezvén karjait a méltó megtorlásra a föszolgabiró tatához apellálta a criminalitást — követelvén tőle a pipaszár-féle istenitélet alkalmazását. — A higgadt vérü apa azonban böles Salamoni itéletet hallatott, midőn ekként szólott: „nem lehet meg pipaszároznom a fiut, mert én is igy tettem egyszer diák koromban; de jól jegyezd meg fiam! csak egyszer tettem ezt, s nem vert meg érte az apám, hát én se bántlak most; de esztendőre kein pardon! Na hiszen a mama sem apellált aztán máskor a tatára, hanem mindég a maga tiz ujjával fésülte meg borzas magzatját. — Isten áldja meg a kezét érte! — Végre is csak gyurt és faragott valamit belöle.

III.

Az esztendők szokás szerént mulván az idő folyton haladván magával ragadta kis deákunkat is, kit csakhamar az 5-ik osztályba juttatott melyet humaniórák első osztályának neveztek akkoron, melyben egyéb emberséges tudományok között megtanulta a szivnek azon bölcsészetét is, — mely distingválni tudja némbert az embertől s észre kezdi venni hogy Isten nem csupán Adámokat, hanem Évákat is teremtett egymás kedvére, örömére és segitségére. Csakhamar bele is kapaszkodott a kis Don Juan elébb az egyik kis Évába — azután a másikba, s hogy két szék között a földre ne pottyanjék, a harmadikba is humanus érzelmeinek szellemmi körmeivel, amit azzal tanusitott hogy egy pár cserép szép virággal — melyeket látható körmeivel szerzett ugyan, de azért gondja volt rá, hogy sem a jogos tulajdonos, sem más halandó ne láthassa e büvészetét, — kedveskedett a nro einznak, — két három nap mulva azonban a többi választottnak is óhajtván ugyan azon ajándékkal hódolni, alkonyatkor oda lopózkodott a nyitott ablak alá, hol az általa adott virágok álltak, hogy azokat ismét eltovábbitsa, s a mint felnyujtaná értök ártatlan kacsóit az éppen bennök gyönyörködö leányka legyott rikkantott kedvenczei védelmére, — mire a kis hamis, nem hogy gyáván megfutott volna, hanem szivére tett kézzel igy zengedezett: csak azt akartam megtudni, hogy kedves e ajándékom nagysám előtt, s mily boldog vagyok, hogy láthatom mily gondosan örködnek felette gyémánt szemecskéi, nehogy valami huncsfut gyiák elcsiphesse. Erre a Dulcinea teljesen meghóditva e gyöngéd figyelem által nemcsak distingválta ő is, de rögtön örök hüséget is esküdött becsületes gyalog-lovagjának, apellálván égre földre és ártatlan keblére, hogy vakuljon meg a lába, sántuljon meg a füle, siketüljön meg

föld ekként szép egészszé alakulhatna: uj kis gazdaságok, uj telkek keletkeznének, szóval a minden korviszonyok közt üdvös rendszabály haszna s fontossága oly világos, hogy csak rosz akarat és önhaszonlesés nem üdvözölheti örömmel azon várva várt napot, melyen ezen kimondhatlan hasznu intézmény, ha másként nem is, pressió utján foganatositttatni fog.

Fájdalom jelenleg még oly stadiumban vagyunk, hogy a tagositás a község lakóinak szabad akaratától függ; azért, mig ezen elodázhatlan életkérdésü intézmény a pórnép játszó labdája leend, annak létesitése nem várható. S miért? kérdi a nyájas olvasó. A pórnép igy beszél: „Ha tagositva lesz a földem nem tarthatok 50—100 db birkát, 8—10 tinóm nem mehet ki a legelőre, 5—8 db. lovamat istálóba kellene tartanom, 3—4 fejős tehenem szintén oda kerülne stb.

Egy telek földemnek, mely jelenleg 32 dban van szétszórva a határ különböző részén, bizonyos része biztositva van az elemi csapás ellen, amennyiben, ha az egyik darabot elveri a jég, nem veri el az egészet stb. Hogy sok azoknak száma, kik a tagositásnak fényoldalát már föltogták, bizonyitja ezt a naponkint előforduló csere, vagy vétel utjáni összevonás, azaz tagosabb vagyis táblásabb föld előállitása. És éppen ezek kik nagyobb mennyiségü földdel birnak, ezek vannak leginkább a tagositás ellen; mert tehetősebbek lévén az $^1/_8$ vagy $^1/_4$ telkes gazdának, kinek 2—3 lova éven át alig 3 hétig jár a közlegelőre, a tehetősbek heverő lovai, birkái, tinói egész nyaron bitorolják a könyenhivő szegénynek legelőjét.

Évekkel itt egyes egyén hiába áll elő, itt az argumentálás a pusztán elhangzó szó. Én mint néptanitó keresve keresem az alkalmat, minden időben és helyen, hogy a commassatio üdvös eszméjét terjeszszem, azonban itt az idő, de a meggyőződés, igazságszeretet, s a nép jólétének felkarolása utáni nemes vágy késztet — szintén latba vetvén e tekintetbeni tevékenységöket, igyekeznének azt a mielőbbi megéréshez vezetni.

Hidd el atyámfia, igen kivánatos, söt életkérdés, hogy földeink tagositva legyenek, vagyis, hogy minden földünk egy helyen legyen, mert ez által magunk és barmaink sok haszontalan fáradtságtól mentetünk meg, nem kellvén a határ egyik szélétől, a masikra hiába fáradni.

Földeinket árokkal és eleven sövénnyel bekeritve szomszédainktól teljesen függetlenül gazdalkodhatunk az árok partokon növekedő fák, szerszám-, épület- és tüzi-fával szolgálvan, sok pénzt hagy, és hoz a gazda zsebébe.

A közlegelő folosztása által rendesen mivelhető birtokunkat szaporitjuk.

Igaz ugyan, hogy a tagositott birtokon néha sulyosban érhet bennünket az elemi csapás, mint, ha birtokunk a határba szétszórva fekszik; de a tagositásnak ez árnyoldalánál sokkal több fényoldala van: különben ne felejtsük, hogy minden elemi csapás ellen biztosithatjuk vagyonunkat, és hogy ha egy tagban van birtokunk, többször elkerül bennünket az elemi csapás, mint akkor, ha az a határ minden részében szétszórva fekszik.

Ami lovaidnak istálóbani tartását illeti, hidd el atyámfia, hogy sokkal szebb és jobb lovaid lesznek, mint most, hiszen, ezen szabad legeltetés csak egy csapás rád nézve, földed szétszórva van több rendbeli igát kell tartanod, hogy kellő időben szétszórt földed megmunkáltassék, igy tehát több cselédet is. De kérdelek van-e egy jóravaló lovad a ménesen, meghizik-e ott? fájdalom, ha igazat akarsz mondani, nemmel kell válaszolnod.

Azonban tények beszélnek, az ki lovát földjének mivelésére használni akarja, kénytelen istálóban tartani, haza hozván a ménesről, here és zabbal javitja föl a bekövetkező munkára, ménesen nem is lehet egyebet látni, mint csikót és sovány gebéket.

Ha pedig legelő illetőségeddel szaporodot földedet herével, vagy bármily nemü takarmánynyal beveted, lovaidat a tikkasztó melegtől, alkalmatlan legyek- és szúnyogoktól megmentve istálóban tartod, hidd el, jobbak és erőteljesebbek lesznek, melynél fogva kevesebbet is kell tartanod. stb.

De tovább: a kinek földje, mint föntebb emlitém 32 dban van, ugyan mikor trágyázta az azt meg? erre a keserü válasz: $^2/_3$ dát soha; de nincs is haszna belőle, elsoványodott, bármit vet bele, bürjánt, aszatot stb. terem.

Látod atyámfia, mégis ellene vagy a tagositásnak! Ha földed egy tagban volna, barmaidat ott tartván a trágyát értékesithetnéd, a szükséges helyre még talicskával is elhordhatnád azt.

Végre az államnak is rendkivüli kára van abban, hogy az ország különböző vidékén millió hold föld pusztán legelő; mert mig egyrészről a legelőért sokkal kevesebb az adó, más részről a rosz gazdálkodás következtében annyit sem terem földünk, hogy családunk föntartására, szükségleteink fedezésének csak egy részére is elegendő lenne; nem hogy adónk rendes fizetésére képesek volnák.

Azért atyámfiai egyesült szivvel kiáltsátok ki a tagositást, ugy nem fogtok az uj polgártársaknak zsebeiben lenni, az adó végrehajtó sem fog nyakatokon ülni, s meg fogjátok látni, hogy egy szebb és boldogabb napnak hajnala viruland reánk, amidőn elmondhatjuk:

„Ha a föld az isten kertje,
Magyar nép a virág benne.

Gruman Károly
néptanitó.

Bekésmegye főorvosának egészségügyi népmozgalmi s állategészségügyi jelentése az 1875. év I. negyedéről.

I. Egészségügyi viszonyok.

Az 1875. év lefolyt első negyedének egészségügyi viszonyai, mint általában véve kedvezők, következő mozzanatokban emelendők ki.

A legáltalánosabban elterjedt mintegy uralkodó kóralakok a légző szervek hurutos, majd lobos bántalmai voltak, melyek okszerü kezelés és kellő ápolás mellett — ha egyuttal el nem háritható szervi bonyodalmak, vagy egyéni viszonyok gátlólag be nem folytak, többnyire gyógyulással végződtek. — Ily szervezeti bonyodalmak gyanánt legtöbbször az egyén senyves vagy gümőkóros bántalmai szerepeltek.

A fertőző kórok közül szerepeltek a gyermekeknél a vörös himlő s ennél sokkal csekélyebb mérvben a vörheny (scarlatina.) E kóralakok közül különösen az első több helyen mint p. o. Gyulán és Csabán tömegesen lepte meg az arra koruknál fogva hajlammal biró egyéneket, lefolyása azonban annyira szelid volt, hogy éppen ezen szelidségénél fogva komoly figyelem tárgyát sem képezte, az érdekeltek részéről. Kivételt e tekintetben csak Ladány községében lehetett észlelni, a mennyiben itt a légzési szervek belterjesebb együtt szenvedése gyakoribb volt, s több esetben a heveny gümőkór veszélyes tünetei léptek előtérbe s jelzék azon komoly eshetőségeket, melyek e különben szelid kóralaknál, mint kifejlhető utóbántalom itt ott mutatkoznak.

A vörheny lefolyásában a rendetlenség alig volt észlelhető, nem mutatkoztak veszélyes bonyodalmak, s ott is hol azok felléptek, az okszerü kezelésnek engedte. Mint utóbaj több esetben mutatkozott, de csak Orosházán, a heveny Brightkór, melyel a lehámlási időszakban a gondatlan elbánást vagy szakértői tanácskérés teljes elhanyagolást boszulá meg a több esetben veszélyesnek alig mutatkozó, de mindig alattomos betegség. — Egyes esetekben a roncsoló toroklob is észleltetett mint kórbonyodalom.

II. Népmozgalmi viszonyok.

A) *Szaporulat.*

Született az 1875-ik év I-ső negyedében a megye területén összesen	2994
Ezek között volt finemü	1521
„ „ „ nőnemü	1473
A szülöttek között volt törvénytelen	118
Iker szülés volt	60

B) *Veszteség.*

Meghalt az év I-ső negyedében a megye területen összesen	2163
Ezek között volt finemü	1097
„ „ „ nőnemü	1066
összeg	2163

A különböző életkort tekintve meghalt:

0—1 évig	714
1—5 „	411
5—10 „	143
10—20 „	100
20—30 „	109
30—40 „	112
40—50 „	131
50—60 „	150
60—70 „	147
70—80 „	116
80—90 „	28
90—100 „	2
összeg	2163

Tekintve a különböző kóralakokat:

Halva született 33, vele született gyengeségben meghalt 162, heveny és idült agyvizkórban 30, agy- és agykörlobban 32, agyrázkódásban 1, véres agygutában 27, agy-ellágyulásban 2, agy-szélhüdésben 18, gerinczagy-szélhüdésben 1, toroklobban 10, roncsoló toroklobban 8, hártyás torokgyikban 25, hörghurutban 31, hörglobban 25, hök-hurutban 32, gége-sorvadásban 1, tüdőlobban 184, tüdő-vizenyőben 14, tüdő-légdagban 19, tüdőszélhüdésben 13, tüdő-vérzésben 1, mellhártyalobban 9, mell-vizkórban 2, sziv-belhártyalobban 1. szervi szivbajban 10, átfuró gyomorfekélyekben 2, bélhurutban 50, béllobban 34, bélfekélyekben 9, has-hártyalobban 9. májlobban 1, máj-elfajulásban 9, brigth-kórban 8, méh-lobban 4, üszkös börlobban 1, kötszövetlobban 2, Orbánczban 2, kanyaróban 142, vörhenyben 53, hólyagos himlőben 36, pokolvarban 6, hagymázban 66, vérhasban 14, külömböző szervek gümő kórjában 275, különböző szervek rákjában 8, vizi rákban (noma) 2, sülyben 1, görvely-kórban 17, angol-kórban 1, genyvérben 3, vérszegénységben 17, köszvényben 3, vizkórban 110, lázsenyvben 24, csontszúban 3, bél sár hányásban (kiszorult sérv folytán) 1, gyermekágyi lázban 9, gyermekek aszkórjában 118, vérzési kórban (haemophiliai) 2, ránggörcsökben 233, sebzési dermenetben 1, nehéz kórban 4, kora vagy nehéz szülésben 18, agg kórban 109, fejlődési hiba folytán (hasadt gerincz) 2, véletlen vagy erőszakos halállal 10, öngyilkosság által 3, a halált okozó betegség neme nincs tudva 60 esetben, összeg 2163.

A 10 véletlen halálozási esetet tekintve, annak oka 6 esetben zuzás, — 2 esetben égés, — 1 esetben esés, — 1 esetben véletlen lövés volt.

A 3 öngyilkossági eset közül az öngyilkosság 2 esetben felakasztás, — 1 esetben kutba ugrás által hajtatott végre.

Az öngyilkosság oka 1 esetben a részegesek örjöngése volt, — 2 esetben tudva nincs.

Az elhaltak közül orvosi segélyt keresett 626, nem keresett 1537.

Látlelet kiállittatott könnyü testi sérelemről 26, — sulyos testi sérelemről 5. Hullabonczolás részint igazság szolgáltatási, részint rendőri czélokból végrehajtatott 4 esetben.

Levonva a szülöttek 2994-et tevő létszámából a meghaltak 2163-at tevő létszámát mutatkozik 831 fönyi nyereség.

Házasság köttetett 285.

III. Állategészségügyi viszonyok.

Hasznos házi állataink között semmi járványos kór az év első negyedében nem mutatkozott.

Jelentés

a b.-csabai ág. hitv. evang. realgymnasium második félévi vizsgáiról.

A szigorlatok kezdődnek junius 18-án; tartatnak délelőttönként 8—11, délutánonkint 2—4 óráig az illető tanszobákban; végződnek jun. 23-ikán. Részletesen: junius 18. délelőtt vallás és természettan a negyedikben, tót a realirányuakkal az első osztály tanszobájában; délután föld- és természetrajz az elsőben, földrajz és magyar a harmadikban. — Junius 19. természetrajz és német a másodikban, történet és magyar a negyedikben; délután német az elsőben, német és természettani földrajz a harmadikban. — Junius 21. délelőtt történet és magyar a másodikban; délután magyar az elsőben, földrajz és német a negyedikben. — Junius 22. szám- és mértan az elsőben, történet és latin a harmadikban; délután vallás és latin a másodikban, szám- és mértan a negyedikben. — Junius 23. vallás és latin az elsőben, vallás, szám- és mértan a harmadikban; délután szám- és mértan a másodikban, latin a negyedikben.

A közvizsga junius 24-én, délelőtt 8—11, délután 3—5 óráig a kis templomban.

A tanügy iránt érdeklődő közönség ezen vizsgákra tisztelettel meghivatik.

B.-Csabán, 1875. junius 13.

Horváth János,
igazgató.

Levelezés.

K.-Ladány, junius 10. 1875.

Tekintetes szerkesztő ur! Tisztelettel kérem, sziveskedjék az alább következő soroknak becses lapjában helyt adni.

A tegnapi napon egy szomoru látványnak volt szinhelye községünk. Egy temetkezés volt a szomoru látvány. A róm. kath. egyház nyugalmazott kántor-tanitóját, néhai Zsambak Károly urat kisértük ki az örök nyugodalom helyére. A boldogult 66 évet élt, hivatalát 42 évig viselte lelkiismeretes buzgósággal és szorgalommal. Hűségeért egyháza is elismeréssel volt, a midőn hivataláról lemondása alkalmából 200 forint évenkénti nyugdijjal tisztelte meg haláláig. — Jutalomnak ugyan annyi évi szolgálatért nem sok, de mégis szép elismerése az érdemnek! Tisztelet a lelkeseknek, kik az érdemet ily elismertetésre jutni segitették; követésre méltó például szolgálhat ez sok egyházaknak.

A tisztesség tevők szép számmal gyültek öszsze vallás és rangkülönbség nélkül. Az összesereglettek közt ott lehetett látni mélt. b. Wenckheim László és Viktor helybeli birtokos urakat, a községi elöljáróságot és képviselő testületet s másokat helyből és vidékről, kik mindnyájan siettek a boldogult iránt részvétöket kimutatni. Békén nyugodjanak porai!!!

Ezzel egyidejüleg jelent meg nálunk álladalmi tanfelügyelő, nsgos Vadász Manó ur is. Iskoláinkat rendre járván, megelégedését nyilvánitotta.

Körössy János.

B.-Sz.-András junius 6. 1875.

(B.-Sz.-Andrási adópénztári ügy.)

Községünk összes lakosait nagy érdeklődés foglalkoztatja jelenleg, ugyanis, ismert dolog a „Békés“ olvasói előtt hogy községi pénztárnokunk Sinka Albert az általa beszedett adókból s más általa kezelt pénzekből mintegy 3000 frtot sikkasztott el, az elsikkasztott összeg saját vagyonából nem fedeztethetvén önkéntelenül azon kérdés keletkezhet kebleinkben; *valjon ki fogja a hiányt pótolni? egyes lakosok vagy az akkori elöljárók terhére fog-e eldöntetni?*

Minthogy a tárgyalás a napokban történend s most fog kimondatni, hogy kinek terhére fog felszámittatni, kiváncsian s feszült figyelemmel várjuk, hogy mikép fog az 1868-ik évi XXI. törvényczikk 23-ik §. alkalmaztatni mely határozottan igy szól: „*A községi elöljárók által behajott adóknak az adóhivatalhoz beszolgáltatásáért felelősek első sorban az adó beszedésével és beszolgáltatásával megbizott községi közegek, az ezek által beszedett és az adókötelezetteknél levő adókönyvecskékkel igazolt de az adóhivatalba be nem szolgáltatott összegekre nézve a végrehajtás közvetlenül ezek ellen intézendő, második sorban a községi összes elöljárók, azután pedig maga a község, vagy azok kik a pénzkezelőket választják illetőleg kinevezik.*“

Ha tekintjük azt, hogy a nevezett pénztárnok oly ügyesen tudta üzni a pénznek zsebébeni maradását, hogy a szarvasi adóhivatal is csak akkor tudta felfedezni, midőn már a sikkasztás tető pontját érte, ugy az elöljáróságra az idézett §. jogosan tán nem is volna alkalmazható; de van-

---

a szeme, ha ő mást fog valaha szeretni, vagy másé fog lenni a más világon.

Igy harapott bele először a nagyreményü Benedek urfi a paradicsomi almába, melyet azután más evett meg egészen, még ezen a világon — a miért azután bánatában gyászruhát vett magára és még most is özvegyen búsúl utánna.

Az ötödik osztályból — melyet rhetorikának is hittak, — s melyben láttuk mily jól megtanulta és mily hatással alkalmazta az ékes szóllást a 6-ikba is feljutott emberünk, melyet poezisnek nevezgettek röviden, hogy itt mily jeles költővé fejlődött bizonyitja egy érzékeny költeménye mely régenten a „Honderüben“ okvetlenül megjelent volna, ha felküldik és kinyomatják vala.

Ugyanis tisztességes fiákker művészetet gyakorló házi gazdája szokás szerént meghalálozván bánatba és gyászba burkolt hü neje kérésére ennek nagy vigaszára ezen epitaphium gyöngygyel gazdagitotta az irodalmat, a minőt sem Vörösmarty sem Petőfi nem tudott irni soha! s ezután sem irnak.

„Te rút Svarzgelb halál — kit mindenki utál
Engem is megláttál — hogy meg nem vakultál!
Csuful lekaszáltál — agyon kalapáltal
És földbe kapáltál — jó bele gyomroztál,
Eredj most már tőlem — s hozd el feleségem,
Ki óhajt engemet — és átkoz tégedet,
Sirva mondogatva — mindég ezt jajgatva!
Elvitted férjemet, a ki volt Kukacz György
Többeket oh halál, ilyeket el ne hörgy,
A ki született volt a hires Brassóban
Követem alássan — meghalt hasrágásban!

Ezen csirádzó költői hajlama később annyira kifejlett, hogy valóságos második természetévé lett, elannyira, hogy igen jeles költő vált belőle a szó legtágasb értelmében; de büszke is erre, miként a nagy Debreczen az ő templomára, — és ha egyébbel nem is, de ezzel most is dicsekszik előttem mondogatván, ilyen ember legyél Kupcziher Mátyásom, mint én vagyok, aztán gebbedj meg ha akarsz, — látod: nekem volt már sok pénzem a multban, — meglehet hogy lesz a jövőben is, azt nem tudhatom még most, — de már arról felelek hogy a jelenben soha sincs, mert én *nagy költő* vagyok.

Látjuk tehát hogy nem haszon nélkül frequentálta a 6-ik osztályt sem, és nem lehet elmondani róla, ha ingyen tanitották — meg is látszik rajta, ha pedig pénzért: hát csak kérje vissza a mit fizetett.

Különben itt megjegyzem, hogy biz ő nem fizetett semmit diák korában, sőt az ország oly becsületben részesitette, hogy 200 frt királyi stipendiumal ápolta ezen remény virágját, mire később mint évi 60 frttal dijjazott káplány visszaemlékezve sokszor mondotta: az én értékemet nem font számra becsülték mint a bornyúét, mert értem 60 fontos koromban 200 frtot adtak, 200 fontos koromban pedig 60 frttal boldogitottak.

(Vége köv.)

nak itt oly tények, melyek elöljáróink egy részét terhelik, melyek tüzetes megvizsgálása után egyes lakosokra róni az elsikkasztott összeget talán alig lehet. Igaz hogy első tekintetre tulszigorúságnak látszanék még csak kivánni is, hogy elöljáróinkra rovassék, de ha igaz az, mit valódi ténykép beszélnek, s tanuk által bebizonyitható, hogy

1-ör. A nevezett pénztárnok számtalan esetben nem lévén képes a beszedett összeget a szarvasi adóhivatalba beszállitani, községi elöljáróink hol saját zsebjekből hol más községi kasszából segélyezték, csak hogy beszállitásban hiány ne történjék,

2-or ha igaz az, mit szinte tanukkal lehet igazolni, hogy a nevezett pénztárnok neje látván férjének bökezüségét tivornya helyekeni pazar költekezését több izben felment községi elöljáróinkhoz, kérvén öket, hogy *„férjéről intézkedjenek*, mert ö ugymond *sokalja a mit férje elprédál, az igaz keresmény nem lehet*, sőt a csalás felfedezése után községi elöljáróinkhoz menve szemökbe mondá, hogy *megmondtam ugy-e birák uraiméknak, hogy vigyázzanak, de nem hallgatták az én szavamra, ha szavamra hallgatnak ugy most nincs ez a baj.*"

De 3-or nem volt e eset, midőn Teleki Bálint közlakostársunk egy meghamisitott adókönyvecskével felment elöljáróinkhoz, figyelmeztetvén öket, hogy itt csalás fordul elő, vigyázzanak s a helyett, hogy komoly vizsgálatot tartottak volna, a nevezett polgárt nem jelentették-e fel a szolgabirói hivatalhoz, mint izgágálkodni szerető embert? s nem adták e tudomására, hogy *„hallgasson el izgatásaival, mert ha egy hözhivatalnok ellen mer szót emelni, majd megfogja kapni azt mit érdemel.*"

4-er. Midön a nevezett pénztárnok most utólagosan egy választmányi gyülésben megválasztatott, midőn többen ismerve előéletét, hivatkoztak vagyontalanságára öt megválaszthatónak nem véleményezték, kik voltak elöljáróink közül azok, kik elöljárói tekintélyöket felhasználva közbevették magokat s az ellene tett nyilatkozatokat csupán *irigységből származott rosz akaratnak kereszteltek?*

Ily körülményeket komolyan meggondolva, kit illethet jogosan az elsikkasztott pénz megtérítése: itéljen felette a közvélemény, s majd itélni fog rövid napok mulva a törvényszék, nem tudom, valjon nem bünrészesség derül-e ki?

Szabad legyen azonban kiemelni hogy községi elöljáróink közt is voltak kik folyton küzdöttek s elégületlenek voltak p. o. Győri István, Csipai Ferencz, Farkas László, azonban kissebségben lévén, szavok elenyészett. És most ezeket gondolóra véve kit fog majd sujtani a megfizetés terhe? Kivánesian s feszült figyelemmel várjuk. Ezeket az igazság érdekében szükségesnek láttam feljegyezni.

Zih Károly.

— **Az egyletek** alakitására vonatkozólag következő ministeri rendelet és eljárási utasitás küldetett a törvényhatóságokhoz:

Az egyletek egy nagy részét illetőleg az alapszabályoknak a szokásos láttamozási záradékkal való ellátása, valamint általában az államérdek szempontjából az egyletekre gyakorlandó főfelügyelet a vezetésem alatti ministerium hatásköréhez tartozván, hogy ugy a hatóságok, mint azok, kik egyleteket alakitottak vagy jövőben alakitani kivánnak, kellő tájékozással birjanak teendőikre nézve, szükségesnek látom, hogy jelezzem a legfőbb szempontokat, a melyek engemet e tekintetben vezetnek.

Az egyesülési jog egyike az állam polgárok legbecsesebb jogainak, és én épen azért feladatomnak azt tekintem, hogy ezen jognak élvezetét mentül könnyebbé tegyem, és hogy oly intézkedést léptessek életbe, melynél fogva a kormányzati szempontból kifogás alá nem eső egyletek működése a kormány semminemü mulasztása miatt bizonytalan időre meg ne akasztatathassék.

E czélból állapitottam meg azt, hogy eltérőleg az eddigi gyakorlattól minden a vezetésem alatti ministeriumnál bejelentendő egylet megkezdhesse ideiglenesen működését 40 nappal alapszabályainak a ministeriumba lett beérkezte után, ha ez idő alatt azokra észrevétel nem tétetett.

De amint a jogosult egyleti működést egyátalán megkönynyiteni akarom, épen ugy kötelességemnek tartom, hogy saját törvényes hatáskörömben megakadályozzam a lehető visszaéléseket.

E czélból, hogy az egyletek és azok tagjai, valamint akik egyleteket alakitani szándékoznak, eleve tudják magukat mihez tartani ./· mellékelve közlöm azon főbb szempontokat, a melyeket a létező egyletek eljárása felett köteles felügyeletnél fogva, gyakorolni és a jövőben létesiteni szándékolt egyletek megalakulására és további felügyeletére nézve szemelőtt tartani kivánok, és saját hatáskörömben szem előtt tartani fogok.

Midőn a törvényhatóság figyelmét ezen pontozatokra, oly czélból hivom fel, hogy ugy a területén létező egyleteket, valamint azokat, kik ujabban egyleteket alakitani akarnak adandó alkalommal az azokban elöirt megállapodásra figyelmeztesse, ezenkivül még két szempontot kivánok kiemelni.

Az egyik az, hogy a melléklet IX pontjában foglalt határozmányok, az állam élet elutasithatlan és előfordult esetekben eddig is szem előtt tartott követelményeit foglalják magukban, és hogy az abban jelzett eljárást, annál inkább kötelességemnek ismerendem a legnagyobb lelkiismeretességgel követni, mennél inkább megvagyok győződve arról, hogy a polgárok egyesülési joga biztositásának szempontjából egyedüli legczélszerübb eljárás az, a mely szerint mig ezen jog gyakorlata teljes szabadsággal megengedtetik, addig minden visszaélés, mely azzal netalán üzetnék, a legnagyobb törvényes szigorral fenyittessék.

A másik az, hogy épen ezen tekintetből, ugy az államérdek, valamint az egyleti tagok saját vagyonuk érdekében elvárom, hogy a törvényhatóság kebelében létező, vagy megalakuló egyletekre, az általam jelzett szempontok kiváló figyelembe vételével fogja a jogköréhez tartozó közvetlen felügyeletet gyakorolni, és mindannyiszor a hányszor az egyletek részéről alapszabályaikban meghatározott jogkörük áthágását, valamint törvénybe ütköző és állam ellenes eljárást fog tapasztalni, mindenekelőtt a fenálló törvény és szabályrendeletek értelmében saját hatáskörében is fog intézkedni, s nem késend ily esetekben a további intézkedések elrendelése végett engemet értesiteni.

Budapesten 1875. év május hó 2-án.

Tisza Kálmán s. k.

— **Az egyleti ügyek** elintézése illetőleg engedélyezése és ellenörzése tekintetéből következő eljárás állapittatik meg.

I. Mindennemü egylet megalakulhatásának főkelléke — hogy alapszabály tervezetét a m. kir. kormánynak illetékes törvényhatósága utján láttamozás végett fölterjessze. Ha az ilyképen fölterjesztett alapszabály tervezet iránt a kir. kormánymányhoz lett tettleges beérkezéstől fogva 40 nap lefolyása alatt határozat, vagy észrevétel az illető egylet alapszabályaira nézve nem tétetett; működését ideiglenesen megkezdheti — véglegesen megalakitottnak azonban minden egylet csak akkor tekintetik, ha szabályosan fölterjesztett alapszabályai a kir. kormány láttamozásával ellátttatak.

II. Lényegesen különböző czélu egyletek egy czim alatt közös alapszabályokkal nem alakulhatnak, és igy külön alapszabálylyal kell alakittatnia politikai, humanistikus, nyerészkedési, közművelődési s gazdászati egyleteknek. — Nemzetiségi egylet csak mint irodalmi és közművelődési egylet alakulhat.

III. Politikai és munkás egyleteknél egyleti tag, csak magyar honpolgár lehet. Tudományos czélu közmivelődési és irodalmi egyleteknél melyekhez a II. szerint a nemzetiségi egyletek is sorozvák, tiszteletbeli tagok idegen állam polgárai is lehetnek — ha megválasztásuk a kir. kormány által jóváhagyatik.

IV. Politikai és munkás egyleteknél fiókegyletek alakitása meg nem engedtetik. Másnemü egyleteknél az egyletek czélja, hivatása és természetére való tekintettel fog az alapszabályok minőségéhez képest határozat hozatni.

V. Munkás egyleteknek csak azok tekintetnek, melyek az 1872. évi ipartörvény értelmében alakittatnak. Másnemü egyletek, habár munkások által alakittatnak is, csak oly tekintet alá esnek mintha bármily nem munkával foglalkozó egyének által alapittatnának.

VI. A nemzeti czim használata egyleteknek nem engedtetik meg.

VII. Hazai egyleteknek idegen állam czimerének, szineinek, vagy jelvényeinek használata, nem engedtetik meg.

VIII. Részvény-egyletek, kivételével községek és testületeknek, ha valamely egyletbe az alapszabályok szerint mint tagok be is léphetnek, képviselők által gyakorlandó tanácskozási és szavazási jog részükre nem engedélyeztetik.

IX. Minden egyleti alapszabályba felveendő, hogy az esetben, ha az alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást illetőleg, hatáskörét meg nem tartja a kir. kormány által a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik, s a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására, különbeni feloszlatás terhe alatt köteleztetik.

Ujdonságok.

△ *A gyulai szabadelvű párt* az országgyülésre választandó képviselő kijelölése tárgyában, ma délután 4 órakor, a „Magyar Király" szálloda helyiségében párt értekezletet fog tartani. Képviselő jelöltül Beliczey Rezső és grót Wenckheim Frigyest emlegetik.

△ *Az akademiának* junius 7-iki gyülésén, hazánk jeles régésze Rómer Flóris, a gróf Zichy Ferencz által a muzeumnak ajándékozott cyprusi görög cserépedényeket ismertetvén, felemlité, hogy: „hazánk eddig csupán két helyen bir emlitésre méltó ceramikai gyüjteményt. Az egyik a békésmegyei muzeum Haan-féle edényei, a másik az iparmuzeum részére megszerzett Cumaeből származó agyag-edény gyüjtemény." — Egygyel több okunk van ismét hogy büszkék legyünk megyei muzeumunkra, — s azért nem mulaszthatjuk el ez alkalommal is szives figyelmébe ajánlani mindazoknak, kik valámi ritkaság vagy érdekes mürégiség birtokában vannak: ajándékozzák azt a megyei muzeumnak.

△ *A Gyuláról Csaba-telé* vivő országút mellett, a vágó hidtól a szélmalomig terjedő régi vásártéren, oly nagy darab földterület van évek óta már az odafutó eső és árviz maradványu pocsolya alatt, hogy az ember sajnálattal, és megütközéssel nézi, ha arra megy. Tavaly ugyan már megkezdték ez állóviz lecsapolási munkálatait, s e czélból egy hidat is emeltek, de ugy látszik később az egész dolgot ismét abba hagyták. Helyén látjuk tehát felkérni Gyulavárosának derék és kiváló tevékenységü mérnökét, hogy terjessze ki figyelmét ujolag e tárgyra, s az állóviz lecsapolásával — mely különben egészségi szempontból is kártékony kigőzölgések terjesztője — adja vissza a városnak és eredeti rendeltetésének e most teljesen hasznavehetlen nagy darab földterületet.

△ *A gyulai promonád* második térzenéje szerdán este ismét elmaradt, minthogy amint értesültünk, Rácz Jancsinak már a vidéken is hirre kapott zenekara, Elekre volt meghiva, hol a volt országgyülési képviselőt várták egész ünnepélyességgel, — a zenekarnak e mulasztását tehát a közönség — mely a térzenét várva nagy tömegekben hullámzott s a két főutczát, egész fölélénkité — vétkül nem róhatja fel, miután a helybeli gyér pártolás és jövedelem bizony nagyon szükségessé teszi hogy kenyérkereset után lássanak ahol lehet, mig másrészt jó hirnevök emelésére is el kell fogadniok az ilyen „vendégszerepléseket." Csütörtökön este aztán kipótolták a mulasztást, és igen szép darabokat játszottak nagy számú sétáló publicum előtt. Jövőre nézve, az országos vásár idejét kivéve, ha máskor a szerda és szombat estékre kitüzött térzene elmaradna bármi okból, a következő estén fog az megtartatni.

△ *Ugy értesültünk,* hogy Koczó István Gyulán állomásozó honvéd főhadnagy ur, közelebbről nőül veendi Demant Katalin urhölgyet, Koppenhágából, Dániából, kivel még a bécsi világkiállitás alkalmával megismerkedve jegyet váltott; — Czinczár Adolf jó nevü fiatal faüzlet társtulajdonos pedig eljegyzé Kaufman Julcsa kisasszonyt Gyorokról; — szivből kivánunk boldogságot az uj pároknak!

△ *Mura-Szombath,* Szécs-Szigethi gróf Szapáry Imréné született almási báró Rudics Petronella, folyó hó junius 7-én meghalt Ó-Kigyóson. boldog hozassága 3-ik, életének 27-ik évében, — igy jelenti a hozzánk beküldött gyászlap; — s meg aki nem ismerte volna is a grófnőt, fiatalsága legszebb idejében ily korán elhunyva, bizonyára részvétteljes megilletődéssel mondaná utána: nyugodjanak békében porai! — Akik pedig ismerték a szelidlelkü, nemes jó szivü grófnőt, s az a förangú család melynek szemefénye, kincse és boldogitó angyala volt, azok a néma fájdalom legemésztöbb keservével állhatták körül gyászkoporsóját, mely egy oly korán meghült ritka nemes szivet rabolt a világtól el. Az ifju grófnő pár hónappal előbb jött Ó-Kigyósra, barátnéja grót Wenckheim Krisztina látogatására, s huzamosbb idő óta tartó gyöngélkedö betegségének itt ily szomorú vége lett. — Folyó hó 9-én délután 5 órakor szentelé be Gondócs Benedek apát ur teljes egyházi diszben és segédlettel a boldogultnak hült tetemeit, — mely még az nap az éjjeli vonattal Gyöngyösre szállittatott, hol f. hó 10-én tétetett le örok nyugalomra a gróf Szapáry család sirboltjába. A beszentelésnél helybeli és vidékiek igen számosan voltak, — s a boldogult rokonai és barátjai közül a szomorú gyásztisztességtételen részt vettek: az elhunytnak férje gróf Szapáry Imre, testvére Rudics József, nagybátyja Wojnics Barnabás; az elhunyt férjének édes anyja özv. gróf Szapary Józsefné, és testvérje gróf Szapáry Gyula a volt belügyér; özv. gróf Wenckheim Józsefné; gróf Wenckheim Matild; Wenckheim Károly, Rudolf és Géza grófok; gróf Cziráky Jánosné; gróf Almássy Erzsike; ifj. herczeg Auersperg; s a mélyen megilletődöt gróf Wenckheim Frigyes és neje gróf Wenckheim Krisztina, kikre a házoknál történt haláleset bizonyára megrenditö és szomorú hatást gyakorolt; (különben a fiatal grófnő halálának oka régibb mell-betegsége volt, nem pedig egy szerencsétlen esés következménye, mint azt a „Békésm. Közlöny" nem egészen jól értesülve mondja, minthogy ezen eset után három hétig már javulni is kezdett állapota, mig váratlanul szivszélhüdésben meghalt, tehát ez nem előidézte, hanem legfeljebb csak sietteté az elhalálozást.) — Az örök béke áldott szelleme lebegjen a korán elhunytnak hamvai felett, s szólitsa a tulvilág boldogságára lelkét a feltámadás reggele!

△ *A pénteki gyulai* hetivásárt egészen szétzavarta egy hirtelen támadt tűz eset, ez uttal azonban nem lakház, hanem csak pár kéve nád lett a tűz áldozata, melyet a piaczra eladni hoztak, véletlenül meggyuladt, de pár percz alatt eleltották.

— *A b.-csabai galamb-dij-lövészet* programmja, 1875. jul. hó 1-én d. u. 4 órakor. — 1. A dij-lövészetben 5 frt tét mellett részt vehet mindenki, ki magát junius 28-áig az elnökségnél a tét lefizetése mellett bejelentette. 2. Minden lövész 6 galambra lő. 3. Csak a biróság szemeláttára a körön belül leesett galambok számitanak. 4. A lövés bárminemü vadász-fegyverrel történhetik. Göbecsről gondoskodva leend a helyszinén, hol a lőporral elkészitett töltények a verseny kezdete előtt göbecscsel ellátandók. 5. Egyenlő legtöbbet lövők ujra versenyeznek. 6. A verseny többi feltételei a helyszinén közöltetnek. — *I-sö dij: értékes ezüst billikom. II-ik dij: diszes kiállitásu revolver.*

— *Hamza S.* csabai derék vendéglős mult hétfőn rendezte az első zene-előadást, csinosan berendezett nyári helyiségén szép számu közönség jelenlétében. Reményünk van, hogy e zene-estélyek állandókká növik ki magokat.

= *A b.-csabai* épitő-segédek tánczvigalmat rendeznek ma a „Széchenyi" ligetben.

* *Hymen.* Ifj. Kollár János szarvasi ügyvéd, ki nem sokára M.-Berényben fog nyitni irodát, közelébb eljegyezte magának Demeter Ida kisasszonyt Szegszárdról. Sok szerencsét és boldogságot kivánunk az uj jegyeseknek.

— *Szeberényi Lajos* ki az ötvenes években csabai tanár volt, utóbb szegedi ev. lelkész, majd Pozsonyban lelkész-tanár és Kisfaludi-társasági tag, e hó 4-én 55 éves korában meghalt. Bizonyára sokan lesznek megyénkben, akik a megboldogultnak társadalmi és irodalmi müködését figyelemmel kisérték és méltányolták. Halála egyiránt veszteség a tanügyre és az irodalomra nézve. Béke lebegjen hamvai felett!

— *Beliczey István* csabai házi urrá lett, a mennyiben megvette az „Albert-féle" nagy épületet 17,280 forintért.

— *Orosházán* a szabadelvü párt — mint haljuk — még most sem állapodott meg a jövő országgyülésre küldendő követ személyére nézve. Pedig bizony kár soká tétovázni, mikor olyan férfiut választhatnak meg, mint Károlyi Tibor.

— *A békési ág. h. ev. esperesség* f. hó 9-én Tót-Komlóson tartott közgyülésén ftdő Szebérényi Gusztáv superintendens urnak ismeretes körlevelére Horváth János csabai algymn. igazgató javaslata folytán a következő hatarozatot hozta: „Főtisztelendő superintendens ur most felolvasott körlevelének kibocsátását esperességünk a kerületünkben előfordult esetek által indokoltnak találja, a magyar állam és a magyar nemzet érdekében szükségesnek és hasznosnak, felekezetünk jó hirneve tekintetében sürgösnek tartja: ezért az esperresség ezen körlevél első, második és harmadik pontját, mint a békési esperesség érzületével különben is teljesen öszhangzót, egész kiterjedésében magáévá teszi, — főtisztelendő superintendens urnak ezen pontok szellemében teendő minden intéskedését készséggel és egész erejéből támogatja s egyszersmind kijelenti, hogy azon hivatalnokát az esperességnek, kinek beszéde, irása, cselekedete a szóban forgó pontok érelmétől és szellemétől eltérne, névszerint jegyzőkönyvbe iktatja, magyar hazafias egységéből kitagadja a végett, hogy a magyar hazafiatlansagnak esperességünk ellen támadható vádja esetén, valamint önmagunk, ugy rajtunk kivül levő közönség is előre tudhassa, hogy a vádat ki vetette gyalázatát ki aratta."

= *Szarvason* a gymnasialis ifjuság közvizsgája, az előlegesen megejtendő szokásos szigorlatok után e hó 22-én fog megtartatni az esperességi elnökség vezetése mellett. Az érettségi vizsgálat ugyancsak e hó 23- és 24-kén lesz főtisztelendő Szebérényi Gusztáv superintendens elnöklete mellett.

* *Kohn Miksa* vésztői uradalmi számtartó — ki ugy látszik, nem tudja, hogy Békésmegyében is léteznek lapok, — a „*Gyöngyös*" czimü lapban azt irja, hogy Vésztőn a vetések jól állanak, de a legelő a már beállott hőség következtében gyarló, a szőllők sok bort igérnek. — Különben megyenk minden vidékéről azt az örvendetes tudomást veszszük, hogy a gabona vetések a mult hetekben beállott esőzések folytán reményen felül *javultak*, és igy — ha csak valamely váratlan csapás benem következik — általában jó aratasra van kilátás. Adja Isten, hogy ugy legyen!

— *(Beküldetett.)* Megyénk gyomai választó kerületének, az egyesült szabadelvü parthoz csatlakozott, minden községbeli választó polgárai a folyó junius hó 6-án ugyan csak Gyomán, mint

központon tartatott igen nagyszámu közgyülésükben, a *képviselő jelöltség* elfogadására a községbeli szabadelvü pártoknak, — odahaza lett elöleges megállapodásuk nyomán — irásban beküldött, de a pártnak a közgyülésen leendő képviselésére megbizott tagoknak szóval is tett nyilatkozataik által egyhangulag egyedül megyénk elszámlálhatatlan érdemekkel tündöklő szülöttjét, az országosan tisztelt miniszter elnök, *báró Wenckheim Béla* ur ő nagyméltóságát határozván felkérni, midőn ezen egyetemes határozatot, a közgyülés elnöke végzésileg kimondotta, az azon való öröm érzésnek, viharos éljenzés adott osztatlan kifejezést.

Mivel ő nagyméltóságának a választó kerület nevében, a *képviselő jelöltség* elfogadására leendő ünnepélyes felkérése teljesitésére egy több tagból álló küldöttség bizatott meg; a közgyülés elnöke utasittatott, hogy táviratilag kérje fel minister elnök ő nagyméltóságát, hogy a megtisztelő küldöttségnek hol és mely időben leendő elfogadása iránt értesitést nyujtani méltóztassék.

A mely nép a maga nagy emberét ily osztatlan bizalommal tudja megtisztelni, az önmagát is megtiszteli. Éljen! és éljenek!

— *Ugyancsak Gyomáról* a fentebbi sorok után nehány nappal vesszük a tudósitást, miszerint b. Wenckheim Béla minister-elnök ur, jóllehet kedvesen vette a választó kerület megtisztelő bizalmát, de mivel ezután is a felső házban kivánja érvényesiteni munkásságát, a jelöltetést el nem fogadja. Ennélfogva az ujounan jelölö közgyülés ma, azaz jun. 13-án d. u. 4 órakor fog tartatni Gyomán.

— *A szarvasi választók* fájdalom ismét két táborra oszlottak, minek következtében b. Podmaniczky Frigyes, ki Szarvasnak az alkotmány viszszaállitása óta folyvást hü és jellemes, tehetséges és munkás képviselője volt, határozottan visszalépett a jelöltségtől, nem akarván utjában lenni az ott felemelkedő helybeli jelölteknek. Mindenesetre sajnos dolog, ha az egyenetlenség minden fontosabb közérdekben felütvén magát, koczkáztatja a közügyek előbbre vitelét. Különben ugy tudjuk, hogy a nagylaki kerület nagyon megörült annak, hogy a szarvasiak mellőzni akarják Podmaniczkyt, mert nekik már régebben szándékuk volt őt saját kerületüknek megnyerni.

— **Jegyzéke** a b.-gyulai kir. tszéknél 1875 junius 14. s következő napjain előadandó bünegyeknek. Előadó Nogáll. Junius 14. 52. Lőrincz Márton és társa csalás. 200. Bereczki Sándor tolvajság. 205. Orbán József és 2 társa sulyos testi sértés és előljáróság szóbeli bantalmazása és veszélyes fenyegetése. 207. Idősb Merena István és társa birói zártörés. Junius 15. 206. Trutz János és 2 társa tolvajság. 210. Kövér Sándor és 2 társa tolvajság. 211. Temesvári István és neje birói zártörés. 213. T. Szücs István és neje birói zartörés. 218. Oláh János szülő bantalmazás. Junius 16. 220 Sinka Albertn aplóhamisitással párosult sikkasztás. 235. Szabó János és 3 társa tolvajság. 237. Gombos Illésné veszélyes fenyegetés. 240. Gubucz Imre és társa tolvajlás és hamis járlat általi csalás. 241. Koczka Mihály sulyos testi sértés. Junius 17. 1412 Erdős Susána tolvajság. 1135. Csáki Imre és 6 társa sulyos testi sértés.

Irodalom és müvészet.

— *Az Otthon* czimü szépirodalmi és ismeretterjesztő havi közlöny juniusi füzete Szana Tamás szerkesztése mellett megjelent következő tartalommal. Liszt Ferencz itthon és a nagyvilágban id. Ábrányi Kornéltól. — Ott a kedves kis lugasban (költemény) Csengey Gusztávtól. — Tobiás keservei (vig elbeszélés) Lauka Gusztávtól. — Balassa Bálint költeményeiből, közli Thaly Kálmán. — A tükör előtt Kvassaytól. Irodalmi szemle. — Ezen tartalom gazdasága is eléggé tanuskodik a szerkesztő gondosságáról, aki a folyton szélesebb körben hóditó eme folyóiratot igazán méltóvá teszi a közönség pártolására.

— *Szerkesztőségünknek* megküldetett Palásti Sándornak röpirata „*A józan magyar néphez.*“ mely a Légrády testvéreknél csinos kiállitásban jelent meg. Ebben megmutatja hogy politikai tekintetben hanyadán vagyunk, aztán elmondja őszintén és világosan, hogy melyik párt mit akar, kimutatván a szabadelvü párt józan és honmentő törekvését, az uj Wenkheim-Tiszakormány bizalmat keltő munkáját, és aztán felhivja a magyar népet, hogy *józan* saját esze szerint válasszon a három közül. Szerző a szabadelvüpártnak hive és ennélfogva azt élteti is; *mert az a serény munkának a józan megfontolásnak és az önfeláldozó hazafiság pártja!*“ E jeles röpiratnak ára 15 krajczár, száza 10 frt. ezre 70 frt. Megrendelhető szerzőnél, az „Ellenőr“ szerkesztőségében Budapest, Nádor-utcza 6. sz.

Benedek Aladár „*Uj idők*“ czimü tartalmas szépirodalmi, társadalmi s divat lapjának 23-ik száma a következő érdekes tartalmat bozza; „A de la Bastie-féle ruganyos üveg-ről,“ A—dtől; „Régi dana“ (eredeti költemény) Paphalmitól; „Genovéva, vagy a puritan házi nevelés tökélypéldánya“ (eredeti vig beszély,) Lauka Gusztávtól; „Aequam memento“ (Horácz költeménye) Szulik József forditásában; „Szerelem es szenvedés“ (Polko Eliz elbeszélése;) „Heine prózáiból;“ „Egy nap a Plutó bolygón“ (regényes utazás) báró Sternberg A.-tól; Irodalmi, társadalmi és müvészeti hirek; A botitékon: előfizetési felhivás a „Milyenek a nők?“ czimü munkára; divat-tárcza üzenetek; Hymen, szórejtvény, sakktalány (hármas jutalmakkal;) a szerkesztő nyilt válaszai, vegyesek, hirdetések. Előfizethetni e jó lapra julius—szeptemberi évnegyedre 2 frt 50 krral; julius-déczemberi félévre 5 frttal. Budapest, Kristóf-tér 2. sz. kiadóhivatalban. Melegen ajánljuk e hetilapot a közönség s különösen a müvelt hölgy világ méltó figyelmébe.

Gazdászat ipar és kereskedelem.

A békésmegyei gazd. egylet által B.-Csabán 1875. április 22-én rendezett gözeke-kisérlet megfigyelésére kiküldött biráló bizottságnak jelentése.

Egy másik hiány az utolsó kerekek közt a tengelyt pótló keret alsó részénél mutatkozott, mely szintén oly alacsony, hogy $8\frac{1}{2}$“-nyi szántásnál a földet turja s igy mélyebb szántást már nem enged meg. A hatos ekeszerkezet szintén hibásnak ismertetett fel: — ugyanis a kormánylemezek tulhosszuak s ennek következtében az egyes eketestek oly szoros közelségbe kerülnek egymáshoz, hogy szántás alkalmával a csekély dudva- vagy trágya-akadály rögtön torlódást s dugulást idéz elö. Rövidebb kormánylemez s az ekefejeknek távolabb egymásutáni illesztése lenne kivánatos, minek következtében egyik barázda a másikat nem akadályozná a leforditásnál. Továbbá a forditó kormánylemezre megjegyeztetik, hogy annak alólról felfelé nagyobb csavarodással kellene birnia, hogy a barázda ne csak felállitatnék, hanem le is fordittatnék. Megjegyeztetik végre, hogy azon talaj, melyen a fennebb leirt gözeke-szántás végbement, igen jó minöségü, mérsékelt viztartalmu, s könnyü miveletü televényes, homoktartalmu fekete föld volt.

V. *A biróság véleménye.* Mellőzvén itt az a feletti véleménynyilvánitást, valjon a gözekével oly mélyen történő szántás, minöt ökörfogataink meg nem birnak, a költségre való tekintettel alföldünkön hasznot hajtó lenne-e — mellőzvén pedig azon két okból, mert a jelenleg müködött Fisken-féle gözeke $8\frac{1}{2}$ hüvelyknél mélyebben szántani nem is bizonyult képesnek, s igy a mély szántás megfigyelésére nézve tárgyat sem nyujtott, és mert a mély szántásnak haszna több utána következő év terméseinek már közönséges szántás utáni termésekkel való összehasonlitásából s a különbözetnek a szántás költségeivel való egybevetéséből derithető csak ki: itt a történt pontos méretek alapján csak a Fisken-féle gözekének tényleg történt kétféle szántását veszszük tekintetbe, mint melyek ökörfogatokkal is végrehajthatók, s ki fogjuk mutatni, mennyibe kerül egy-egy holdnak fenleirt kétféle felszántása. Miután a költség-kiszámitásnál a töke törlesztését és kamatját, továbbá a gép müködésének tartamát is fel kell venni, elölegesen megjegyezzük: 1) hogy azon általános tapasztalásnál fogva, mely szerint a gözgépek, kivált ha folyton füttetnek, kevés évig tartanak és javitásuk igen sokba kerül, mi törlesztésül 15%-nál kevesebbet meg nem állapithattunk; 2) köztudat szerint a lefolyt években egész hazánkban a kamatláb 8%-on alul nem állt; 3) a gép müködése cséplés, ugarlás és szántás minöségében egész évi tartamra van felvéve, mely feltétel a gépre nézve a törlesztés kérdésében lehető legkedvezőbb. A költségkiszámitás a következő.

Egy 1100-as kis holdnak 8 és fél hüvelyk mély felugarlásánál: 1) *Törlesztés.* a) A gözgépnél négy hónapos cséplésre, három hónapos $8\frac{1}{2}$“ mély ugarlásra és 5 holnapos (beleszámitva a javitásra netalán igényelt idöt) $5\frac{1}{2}$“ mély (mag alá való) szántásra és árát 4200 frtra számitván, annak évi 15% törlesztéséből esik 3 havi ugarlásra 157 frt 50 kr., ebből esik 1 napra 1 frt 75 kr., egy kis holdnak felugarlására $29._2$ kr. b) Az eke többi szerkezeténél a 3 havi ugarlást és az 5 havi szántást 12 hónaphoz viszonyitva, esik az ugarlásra törlesztési idö $4\frac{1}{2}$ hónap, a szántásra $7\frac{1}{2}$ hónap. A szerkezet ára 5000 frt; törlesztés itt 10%, esik tehát $4\frac{1}{2}$ hónapra 187 frt 50 kr. egy napra 1 frt 39 kr., egy kis holdnak felugarlására $23._2$ kr. 2) Kamat. a) A gözgép árának 8% kamatjából esik, ugyanakként számitva egy kis holdnak felugarlására $15._5$ krajczár. b) Az ekeszerkezet többi része árának kamatjából $18._5$ kr. 3) **Felállitás.** a) A gözgép felállitásához 82 kis holdra 12 jármos ökör egy órai munkájáért 1 frt 50 krt. számitván, esik egy kis holdra $1._0$ kr. b) Az ekeszerkezetnek felállitásához $20\frac{1}{2}$ kis holdra 4 ökörnek $\frac{1}{2}$ napi munkáját 2 frt 50 krra, 4 embernek $\frac{1}{2}$ napi munkáját 1 frt 20 krra, összesen 3 frt 80 krra téve, esik egy kis holdra $30._2$ kr. 4) **Munkások és fogat.** A gépész fizetését egy napra 2 frt. a fütő fizetését egy napra 1 frt, négy munkás fizetését egy napra 2 frt 40 kr, a vizhordó fogat egy napra 5 frt, öszszesen 10 frt 40 krra téve, esik egy kis holdra 1 frt $73._3$ kr. 5) Köszén, elsőrendü, zsilvölgyi, darabos; ára a szántás helyén 85 kr. A gőzfejlesztésre elfogyott 64 fontnak $54._4$ krnyi árát 10 munkaórára (1 napra) elosztván, esik 1 órára $5._4$ kr, és egy kis holdra $9._1$ kr, 20 ó. 30 perczuyi ugarlás alatt elfogyott 495 fontnak 4 frt 20 krnyi árát, 1 napra 16 frt 83 krra számitván, esik egy kis holdra 2 frt $80._5$ kr, a köszén árából összesen esik egy kis holdra 2 frt $89._5$ kr. 6) Az elfogyasztott 2 font olaj árát 36 krjával 72 krra, 2 font faggyu árát 28 krjával 56 krra, összesen 1 frt 28 krra téve s abból az ugarlás idejére 79 krt számitva, esik 1 napra 3 frt 16 kr, és egy kis hold felugarlására $53._6$ kr. Összevonva 1 kis holdnak $8\frac{1}{2}$“ mély felugarlásánál esik: 1) Törlesztésre a gözgépnél $29._2$ kr, az eke többi részénél $23._2$ kr. 2) Kamatra, a gözgépnél 15_5 kr. az eke többi részénél $18._5$ kr. 3) Felállitásra a gözgépnél $1._9$ kr, a többi résznél 18.— kr. 4) Munkások és fogatra 1 frt $73._3$ kr. 5) Kőszénre 2 frt $89._5$ kr. 6) Olaj és faggyura $52._6$ kr, kerül tehát a Fisken-féle gözekénél 1 kis holdnak $8\frac{1}{2}$“-nyire felugarlása 6 frt $21._7$ krba. S ugyanakként számitva kerül 1 kis holdnak az angol hatos ekékkel $5\frac{1}{2}$“-nyire felszántása 4 frt 78 krba.

Ezen eredményből látszik, hogy a Fisken-féle gözekének azon munkája, mely ökörfogatok által is végeztethetik, ezekéhez képest igen drága s igy — miután a fentleirtnál mélyebben **szántani sem kötélzetének tulságos erőt felemésztő keretrendszerénél, sem ekéjének jelen szerkezeténél fogva nem képes: Alföldünkön csekélyebb szántásra és csak akkor fog haszonnal alkalmaztathatni, ha a szántási költségek tetemesen leapasztathatnak.**

A biráló bizottság:

Thaisz Gyula, elnök.

Mokry Sámuel, egyl. titkár.

Szerkesztői üzentek.

— **M.-Berény** Cz. A. Hasontartalmu levelet kapván rendes munkatársunktól, szives tudósitását mellőznünk kellett. Azonban társadalmi közérdekü ndósitásait mindenkor szivesen vesszük.

H I R D E T É S.

Földbérbeadás!!

Mező-Berényi és gyomai vasuti állomásoktól egy órai távolságra eső, mintegy 200 hold szántóföld, 80 hold kaszálló és 80 hold legelőből álló ugy nevezett félhalmi összesen 360 hold birtok, gazdasági épületekkel úri és cseléd lakrészekkel, kertel 3 vagy 6 évre haszonbérbe kiadó. A feltételek alólirt tulajdonosnál Békésen megtudhatók.

Békésen junius 11. 1875.

Déry István.

HIRDETÉSEK.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. igazságügyminister ur folyó évi 15170 szám alatt kelt magas rendeletével megengedte és Békésmegye tek. közönsége mint telek- és épület tulajdonos 1874. évi 196. b. gy. sz. a. kelt és folyó évi 137 b. gy. sz. a. kelt határozataival bele egyezett abba, hogy a b.-gyulai kir. törvényszék telekkönyvi osztálya elhelyezésére szolgáló helyiség a megyeszékhaza felé az utczára egy szobával kibövittessék és hogy a királyi törvényszék polgári osztálya elhelyezésére szolgáló irattári helyiség némileg átalakittassék, ehhezképest az emlitett egy szobának felépitése, és az érintett kisebb mérvü atalakitások, és illetőleg kijavitások eszközlése tekintetéből árlejtést hirdetek s az árlejtés megtartásának helyiségéül a kir. törvényszék nagy tanácstermét határideje gyanánt pedig a **folyó évi junius hó 16-ik napjának délutáni óráját** tüzöm ki; felhiván a vállalkozókat, hogy ugyanakkor a mondott helyen és időben 130 frtnyi bánatpénzzel minél számosabban jelentkezni sziveskedjenek; a munkálatok részletei és a vállalkozási szerződés egyéb pontozatai a királyi törvényszék irodaigazgatója Gyalay Imre urnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. B.-Gyulán 1875. junius 5.

Novák Kamil, elnök.

Árlejtési hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik miszerint f. évi junius hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-Pil község házánál — az ottani jegyzői laknak ujbóli felépitésére árlejtés fog tartatni.

A kikiáltási ar 2458 frt 12 krban állapittatott meg.

Az árlejteni szándékozók 10% bánom pénzt kötelesek az árlejtés megkezdése előtt letenni.

Az árlejtési feltételek megtekinthetők N.-Pil község jegyzői irodában.

N.-Pil, 1875. május 22.

Serb Gerasim, jegyző. (75) 3—3 **Gurbedan Florea,** biró.

Tausende werden oft an zweifelhafte Unternehmungen gewagt, während vielfach Gelegenheit geboten ist, mit geringer Einlage zu bedeutenden Capitalien zu gelangen.

Durch ihre vortheilhafte Einrichtung ganz besonders zu einem soliden Glücksversuch geeignet ist die staatlich genehmigte und garantirte große Geldverloosung.

375,000 Reichsmark oder **218,750** Gulden eventuell als **Hauptgewinn,**

speciell aber Gewinne von Reichsmark

250,000	3 à 30,000	34 à 6000
125,000	24,000	5 à 4800
80,000	2 à 20,000	40 à 4000
60,000	18,000	3 à 3600
50,000	8 à 15,000	203 à 2400
40,000	9 à 12,000	5 à 1800
36,000	12 à 10,000	412 à 1200

u. s. w.

bietet obige Verloosung in ihrer Gesammtheit und kann die Betheiligung um so mehr empfohlen werden, als weit über die Hälfte der Loose im Laufe der Ziehungen mit Gewinn gezogen werden müssen. Die Ziehungs-Termine dieser großen Geldverloosung sind amtlich festgestellt und aus dem Originalplan, den wir jedem Theilnehmer gratis übersenden, zu ersehen

Zu der schon am **16. Juni d. J.** stattfindenden 1 Ziehung kosten:

	Ö. W. fl. kr.
Ganze Original-Loose	3. 50,
halbe „ „	1. 75,
viertel „ „	—. 90,

wobei wir ausdrücklich bemerken, daß von uns nur die wirklichen mit dem amtlichen Wappen versehenen Original-Loose versandt werden.

Das unterzeichnete Handlungshaus, durch dessen Vermittlung bekanntlich schon bedeutende Gewinne in Oesterreich ausgezahlt wurden, wird geneigte Aufträge gegen Einsendung des Betrages in Banknoten, oder gegen Posteinzahlung oder Nachnahme des Betrages sofort ausführen, ebenso amtliche Ziehungslisten den Loosinhabern prompt übermitteln.

Wir versenden die Gewinn-Gelder nach jedem Ort oder können solche auf Wunsch der Theilnehmer durch unsere Verbindungen in allen größeren Städten Oesterreichs auszahlen lassen; man genießt somit durch den directen Bezug alle Vortheile.

Da die Ziehung in aller Kürze beginnt und die noch vorräthigen Loose bei den massenhaft eingehenden Aufträgen rasch vergriffen sein dürften, so beliebe man sich baldigst und direct zu wenden an

Bottenwieser & Co. in HAMBURG,
Bank- und Wechselgeschäft.

A „Victoria“

hazai tűz-, jég- és életbiztositó-társaság

alólirott ügynöksége felkéri a tisztelt eddigi ügyfeleit s a t. gazda közönséget a szives bizalomra, s ajánlja a jutányos biztositási árakat, valamint a méltányos és pontos eljárást igéri.

Biztosit jégverés ellen szölőt, dohányt kalászos gabna és olajnövényeket, három havi váltók

A „Victoria“ viselt neve felment minden ajánlgatástól, s jellemzéseül csak annyit emlitek fel — hogy 1865-ik év óta keletkezésétöl karokba több mint **hat millió** s a tavalyi évben pedig magában **egy millió két száz ezer** forinton felöl fizetett ki károkat.

Ez okból megérdemelvén a bizalmat s tisztelettel kérvén, a biztositások eszközlése érdemében a velem való rendelkezést, ki minden további felvilágositással szolgálatra állok.

Kelt Gyulán, 1875. junius hó 2-án.

Kálmán Zsigmond,
a „Victoria“ b. t. ügynök.

(77) 2—2

Ugyanott 3 darab
„Békésmegyei takarékpénztári“
részvény eladó.

FRANCZIA
MŰ-, SZÉP- és SELYEM-FESTŐSÉG
NYOMTATÁS ÉS VEGYÉSZI MOSÁS.
Kohlmann József
(76) 3—3

B.-Gyulán, 1875. Nyomatott a kiadó tulajdonos Dobay János könyvnyomdájában.